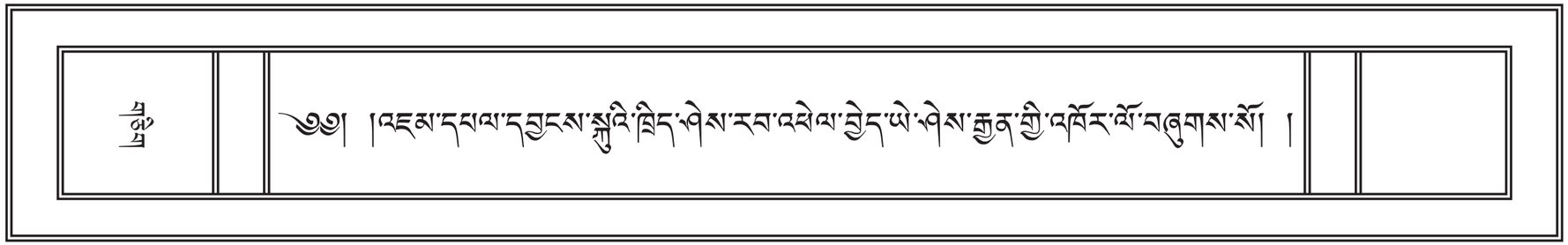

གཅིག

༄༅། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་སྐུའི་ཁྲིད་ཤེས་རབ་འཕེལ་བྱེད་ཡེ་ཤེས་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །

384

བླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་ཁྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་ལ་དོན་
གསུམ་སྟེ། སྔོན་འགྲོ་དང་དངོས་གཞི་རྗེས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང༌། ཐུན་མོང་གི་སྔོན་འགྲོ་བཞི་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་སྔོན་འགྲོ་བཞི་དང་

གསུམ་ལས། དང་པོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཁྲིད་བྱུང་ཚུལ་ཡང༌། སོ་ས་གླིང་གི་དུར་ཁྲོད་དུ། དཔལ་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་མི་ཏྲ་ཛོ་ཀིས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ལྔ་བསྒྲུབས་
པས༑ ལྷ་དེ་དག་སོ་སོའི་ཞལ་བསྟན་ནས། རང་རང་གི་ཁྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་སྐུའི་ཁྲིད་ཤེས་རབ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱན་གྱི་

འཁོར་ལོ། སྤྱན་རས་གཟིགས་གསུང་གི་ཁྲིད་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་སུ་སྡུད་པ་བདུད་རྩིའི་དགའ་སྟོན་དང༌། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཐུགས་ཀྱི་ཁྲིད་བདུད་དཔུང་འཇོམས་

༄༅། །

385

སྐུའི་ གཉིས། ཁྲིད།

བྱེད་འོད་ཟེར་རྒྱས་པ། ཚེ་དཔག་མེད་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྲིད་འཆི་མེད་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་སྒྲུབ་པ། སྒྲོལ་མ་འཇིགས་པ་བརྒྱད་སྐྱོབ་ཀྱི་ཁྲིད་འཁོར་བའི་འཕྲང་སྒྲོལ་ཕྲིན་

ལས་ལྷུན་གྲུབ། ཛམ་བྷ་ལ་སེར་པོའི་ཁྲིད་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབེབས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཁྲིད་དྲུག་པོ་དེ་དག་ལྷ་སོ་སོའི་ཞལ་ནས་རང་རང་གི་སྒོ་ནས་ཁྲིད་དྲུག་པོ་འདི་དག་

གསུངས་ཏེ། ཁྲིད་འདི་དག་ཉམས་སུ་ལོང་ལ་གཞན་ལའང་གཅིག་བརྒྱུད་དུ་སྟོན་ཅིག་དང༌། མི་རབས་བདུན་གྱི་བར་དུ་བྱིན་རླབས་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྟེ། ཁྲིད་འདི་དག་

བསྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་དག །བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་གང་ཟག་ཤ་སྟག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའོ། །གྲུབ་ཆེན་གྱིས་པཎྜི་ཏ་ཤྲཱི་པུ་ཏྲ་ལ།

དེས་རྗེ་བཙུན་གཱིརྟི་རཏྣ་ལ། དེས་བདག་ལ་གནང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ། འཆི་བ་མི་རྟག་པ། ལས་རྒྱུ་འབྲས། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པ།

386

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

ཐུན་མོང་གི་ཁྲིད་རྣམས་སྤྱི་དང་མཐུན། གསུམ་པ་ཁྱད་པར་གྱི་སྔོན་འགྲོ་ལ། ཅི་བྱས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྲིད། སྡིག་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་བཟླས་
ཀྱི་ཁྲིད། ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་མཎྜལ་གྱི་ཁྲིད། བྱིན་རླབས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཁྲིད་ནི། བླ་མ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྒོམ་ལ་གསོལ་བ་གདབ་བོ། །གཉིས་པ་དངོས་གཞི་
ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཁྲིད། རྫོགས་རིམ་གྱི་ཁྲིད་དོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། མངོན་རྟོགས་བསྒོམ་པའི་ཁྲིད་དང༌། སྣང་བ་སྐུའི་ཁྲིད། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་རིགས་ལྔའི་འོད་ཟེར་སྤྲོ་བསྡུས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ངོ་སྤྲད་པའི་ཁྲིད།
གྲགས་པ་གསུང་གི་ཁྲིད། རྗེ་བཙུན་ངག་གི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་བསྒོམ་ཞིང་ཕྱག་མཚན་ཡིག་འབྲུ་སྤྲོ་བསྡུ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོངས་སྐུར་ངོ་སྤྲོད་པའི་ཁྲིད། དྲན་རྟོག་ཐུགས་ཀྱི་ཁྲིད། རང་ཉིད་འཇིགས་བྱེད་དུ་བསྒོམ་ཞིང༌། འཇིགས་

བྱེད་གནས་ལྔར་བཀོད་ནས་དུག་ལྔ་རང་སར་དག་ནས་ཡེ་ཤེས་ལྔ་རྒྱས་བྱེད་ཆོས་སྐུར་ངོ་སྤྲད་པའི་ཁྲིད་དང་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། དབེན་པའི་གནས་སུ་ཚངས་པའི་རྒྱུ་བཞི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས། སྭ་བྷཱ་ཝས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་

བསྒོམ། སྟོང་པའི་ངང་ལས། ཕྱི་སྣོད་ཐམས་ཅད་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ལྔ་ལས་གྲུབ་པའི་ས་གཞི། མནན་ན་ནེམ་བྱེད་པ། བཏེག་ན་འཕར་བར་བྱེད་པ། རིན་པོ་ཆེ་དུ་མ་ལས་གྲུབ་པའི་

387

༄༅། །ལྗོན་ཤིང་དྲིལ་བུ་གཡེར་ཁས་སྦྲེལ་བ། བྱ་སྣ་ཚོགས་དང་བཅས་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲོགས་པ། བདུད་རྩི་དང་སྤོས་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་

སྒྲ་སྒྲོགས་པ་ལ་སོགས། མདོར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པའི་དབུས་སུ། རིན་པོ་ཆེ་དུ་མ་ལས་གྲུབ་པའི་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་སྣ་ཚོགས་པདྨ་འབུམ་ལྡན་གྱི་དབུས་སུ། ཨ་ལས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་
དུ་དྷཱིཿ ཡིག་གསེར་ཞུན་མའི་མདོག་ཅན། དེ་ལས་འོད་ཟེར་སྣ་ལྔ་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས། འཕགས་པ་མཆོད། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྦྱངས། ཚུར་འདུས་དྷཱིཿ ལ་ཐིམ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རང་ཉིད་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དཔལ་དབྱངས་སྐུ་མདོག་དམར་སེར་གུར་གུམ་གཞོན་ནུའི་མདོག་ཅན། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཞབས་རྡོ་རྗེའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་དུ་བཞུགས་པ། དར་སྣ་ལྔའི་སྨད་གཡོགས་ཅན། ཕྱག་གཡས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྲི་ཀླད་
ལ་བསྐོར་བ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེ་འབར་ཞིང་ཚ་ཚ་འཕྲོ་བས་བརྒྱན་པ། གཡོན་ཨུཏྤལ་སྙན་གྱི་ཐད་ཀར་རྒྱས་པའི་སྟེང་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པོ་ཏིས་བརྒྱན་པའི་ཡུ་བ་མཐེབ་སྲིན་གྱིས་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། ཞལ་འཛུམ་པ། སྨིན་

དཀྱུས་སྤྱན་དཀྱུས་ཤངས་དཀྱུས་རིང་བ། དཔྲལ་བ་ཡངས་པ། མཛོད་སྤུ་དཀར་པོས་བརྒྱན་པ། དབུ་སྐྲ་རལ་པའི་ཅོད་པན་སྤྱི་བོར་བཅིངས་ཤིང༌། ལྷག་མའི་ཟར་བུ་རྐེད་སོར་སླེབས་པ། གཞོན་ནུ་ལང་ཚོ་དང་ལྡན་པ།

སྐུའི་ གསུམ། ཁྲིད།

388

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་ཅིང༌། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་ཀུན་ནས་མཛེས་པ། འོད་ཟེར་སྣ་ལྔ་འཁྲིགས་པའི་དབུས་ན་བཞུགས་པའི་སྤྱི་བོར་ༀ་དཀར་པོ། མགྲིན་པར་ཨཱཿ དམར་པོ། སྙིང་ཁར་ཧཱུྃ་
མཐིང་ཁ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས། རང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དྲངས་ལ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྟིམ། སླར་འོད་ཟེར་འཕྲོས་རིགས་ལྔ་ཡབ་ཡུམ་འཁོར་བཅས་སྤྱན་དྲངས་ནས། དབང་བསྐུར། སྡིག་སྒྲིབ་དག །བདུད་རྩིའི་

ལྷག་མ་ཡར་ལུད་པ་ལས་སྤྱི་བོར་རྣམ་སྣང་ལ་སོགས་རིགས་ལྔས་དབུ་བརྒྱན། སྙིང་གར་པདྨ་དམར་པོ་དང་ཟླ་བའི་སྟེང་དུ། ཡི་གེ་དྷཱིཿ ལ། ༀ་ཨ་ར་པ་ཙ་ན་དྷཱིཿ ན་མཿ ཞེས་པས་བསྐོར་བ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ཕྱི་སྣོད་
ལ་ཕོག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་སྦྱངས། ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་ཕོག །ཐམས་ཅད་འཇམ་དབྱངས་སུ་གྱུར། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞལ་ནས་སྔགས་འདྲེན་པར་བསྒོམས་ལ་བསྙེན་པ་བསྐྱལ་ལོ། །མཐར་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འོད་དུ་ཞུ་ནས་རང་ལ་ཐིམ། རང་སྙིང་ཁའི་དྷཱིཿ ལ་ཐིམ། དྷཱིཿ ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཡལ་བ་ལྟར་གྱུར་པར་བསམ་ལ་དམིགས་མེད་ཀྱི་ངང་ལ་བཞག་གོ །གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་མངོན་བྱང་ལྔས་གོང་ལྟར་
དུ་འཇམ་དཔལ་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་བོ། མགྲིན་པ། སྙིང་ཁ། ལྟེ་བ། གསང་གནས་ལྔར། པད་ཟླའི་སྟེང་དུ་དྷཱིཿ ཡིག་དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྗང་གུ་ལས་བྱུང་བའི་འཇམ་དབྱངས་དཀར་དམར་སྔོ་སེར་ལྗང་གུ། ཞལ་གཅིག་

389

༄༅། །ཕྱག་གཉིས་ཞབས་གཉིས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་དང༌། ཕྱག་གཡས་རལ་གྲི་ཀླད་ལ་བསྐོར་བ། གཡོན་ཨུཏྤ་ལའི་ཡུ་བ་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། ཞལ་འཛུམ་པ། སྨིན་དཀྱུས་དང་སྤྱན་དཀྱུས་ཤངས་དཀྱུས་རིང་ཞིང༌། དཔྲལ་

བ་ཡངས་པ། མཛོད་སྤུ་དཀར་པོས་བརྒྱན་པ། དབུ་སྐྲ་རལ་པའི་ཅོད་པན་ལ་རིན་པོ་ཆེ་འབུམ་གྱིས་བརྒྱན་པ། འོད་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན། གསལ་ཞིང་སྟོང་ལ་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་བསྒོམ་པར་
བྱའོ༑ ༑དེ་དག་གི་སྤྱི་མགྲིན་སྙིང་ཁར་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་བཀོད་ལ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། རང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་ཅིང་དབང་བསྐུར་བ་གོང་ལྟར་རོ། །དེ་དག་གི་ཐུགས་ཀར་ཡང་པད་ཟླའི་སྟེང་དུ་དྷཱིཿ ཡིག་དཀར་

དམར་སྔོ་སེར་ལྗང་ཁུ་ལས་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་རྒྱས་པར་བྱས། མཆོད་པའི་སྤྲིན་ཕུང་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད། ཕྱོགས་
བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་དང༌། ཡེ་ཤེས་དང་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྗང་གུའི་དབྱིབས་ཅན་
དུ་སྤྱན་དྲངས་ནས། རང་གི་སྤྱི་མགྲིན་སྙིང་ཁ་ལྟེ་བ་གསང་གནས་ཀྱི་འཇམ་དབྱངས་རིགས་ལྔ་ལ་ཐིམ་པས། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་དང༌། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས། སོར་རྟོག །མེ་ལོང༌། མཉམ་ཉིད། བྱ་གྲུབ་

སྐུའི་ བཞི། ཁྲིད།

390

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱས་པར་བསྒོམ། སླར་ཡང་གནས་ལྔའི་འཇམ་དབྱངས་ལྔ་ལས། སྔར་ལྟར་འོད་ཟེར་ལྔ་འཕྲོས། ཕྱོགས་བཅུའི་རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་

ལ་ཕོག་པས། གཏི་མུག །འདོད་ཆགས། ཞེ་སྡང༌། ང་རྒྱལ། ཕྲག་དོག་སྟེ་དུག་ལྔ་སྦྱངས། རྣམ་སྣང༌། འོད་དཔག་མེད། མི་བསྐྱོད་པ། རིན་འབྱུང༌། དོན་གྲུབ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ས་ལ་བཀོད། ཆོས་དབྱིངས། སོར་རྟོག །མེ་
ལོང༌༑ མཉམ་ཉིད། བྱ་གྲུབ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ལྔ་མངོན་དུ་བྱས་ནས། དེ་དག་གི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྗང་ཁུའི་

དབྱིབས་ཅན་དུ་བསྡུས་ནས། རང་གི་གནས་ལྔར་ཐིམ་པར་བསམ། དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་འོད་ཟེར་ཕར་གཏོང་བའི་ཚེ། རླུང་ཡང་ཕྱིར་གཏོང་ངོ༌། །ཡོན་ཏན་ཚུར་བསྡུ་བའི་ཚེ། རླུང་ཡང་ནང་དུ་བུམ་པ་ཅན་ཡུན་རིང་

དུ་བཟུང་ནས་མནན་པ་ནི་མན་ངག་གོ །གསུམ་པ་ནི། སྟོང་པའི་ངང་ལས་རབ་རྒྱས་པད་ཟླའི་སྟེང་དུ། ས་ལས་སེང་གེ་སྔོན་པོ་གདོང་ཐུར་ལ་ཕྱོགས་པའི་སྟེང་དུ། ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་དྷཱིཿ ཡིག་དམར་སེར་
ལས་འོད་འཕྲོས། འཕགས་པ་མཆོད། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས། ཚུར་འདུས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རང་ཉིད་རྗེ་བཙུན་ངག་གི་དབང་ཕྱུག་སྐུ་མདོག་པདྨ་རཱ་ག་ལྟར་དམར་བའི་མདངས་དང་ལྡན་པ། ཞབས་གཉིས་རྒྱལ་པོ་

391

༄༅། །རོལ་པའི་སྟབས་ཀྱིས་བཞུགས་པ། དར་སྣ་ལྔའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། ཕྱག་གཉིས་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་མཛད་ཅིང༌། གཡས་པའི་མཐེབ་མཛུབ་གཉིས་ཀྱིས་པདྨ་རལ་གྲིས་མཚན་པའི་ཡུ་བ་འཛིན་པ། གཡོན་
པའི་མཐེབ་མཛུབ་གཉིས་ཀྱིས་ཨུཏྤ་ལའི་སྟེང་ན་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ་འཛིན་པ། ཞལ་འཛུམ་པ། སྤྱན་དཀྱུས་དང་སྨིན་དཀྱུས་རིང་ཞིང༌། མཛོད་སྤུ་དཀར་པོས་མཛེས་པ། དབུ་སྐྲ་རལ་པའི་ཐོར་ཅོག་ཕྱེད་བཅིངས་

ཤིང༌༑ ཕྱེད་གྲོལ་བས་རྐེད་སོར་སླེབས་པའི་ཟར་བུ་གྱེན་དུ་འདྲིལ་བ། མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བས་སྐྲ་བཅིངས་དང༌། རིན་པོ་ཆེ་དུ་མ་དང༌། མུ་ཏིག་སྣ་ལྔའི་ཆུན་པོས་རབ་ཏུ་བརྒྱན་ཅིང༌། དར་གྱི་ཅོད་པན་གྱིས་མཛེས་པར་བརྒྱན་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གསལ་བར་བསྒོམ། དེའི་སྤྱི་མགྲིན་སྙིང་ཁར་ༀ་ཨཱཿ ཧཱུྃ་ལས་འོད་འཕྲོས་པས། རང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དྲངས་ལ་བསྟིམ། སླར་རིགས་ལྔ་སྤྱན་དྲངས་ལ་དབང་བསྐུར། རྣམ་སྣང་གིས་དབུར་

བརྒྱན་པར་བསམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེའི་སྤྱི་བོ། མགྲིན་པ། སྙིང་ག །ལྟེ་བ། གསང་གནས་ལྔར། འཇའ་ཚོན་གྱིས་འོད་བསྐོར་བའི་དབུས་སུ། པད་ཟླའི་གདན་སྟེང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་པོ་ཏི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྲི་མེ་འབར་བས་

མཚན་པ། ཡུ་བ་དྷཱིཿ དང་བཅས་པ། པོ་ཏིའི་སྟེང་ན་རལ་གྲི་གྱེན་ལ་ལང་བའོ། །སྤྱི་བོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྲི་དཀར་པོ། དེ་བཞིན་དུ་མགྲིན་པར་དམར་པོ། སྙིང་ཁར་སྔོན་པོ། ལྟེ་བར་སེར་པོ། གསང་གནས་སུ་ལྗང་ཁུ་ལྔ་ལ་

སྐུའི་ ལྔ། ཁྲིད།

392

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

ཡི་གེ་དྷཱིཿ དཀར་དམར་སྔོ་སེར་ལྗང་ཁུས་མཚན་པ་ལས་འོད་འཕྲོས། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཆོད་པའི་སྤྲིན་གྱིས་མཆོད། དེ་དག་གི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རྒྱས་པར་

བྱས༑ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕོག །མི་ཤེས་པའི་མུན་པ་མཐའ་དག་དང་དུག་ལྔ་སྦྱངས། འཇམ་དབྱངས་རིགས་ལྔའི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། ཡེ་ཤེས་ལྔའི་སྣང་བ་རྒྱས་པར་བསམ་པ་ནི། རླུང་ཕྱིར་འགྲོ་བའི་ཚེ་དམིགས་

པ་བཟུང་བའོ། །རླུང་ཚུར་རྔུབ་པའི་ཚེ། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་རིགས་ལྔ་འཇམ་དབྱངས་སུ་གནས་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱིན་རླབས། ཡེ་ཤེས་དང་ཡོན་ཏན། མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་
པ༑ འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྗང་ཁུའི་དབྱིབས་ཅན་དུ་བསྡུས་ནས། རང་གི་གནས་ལྔའི་འཇམ་དབྱངས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཕྱག་མཚན་ལ་ཐིམ་པར་བསམ་ལ་རླུང་འཛིན། དེས་རང་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལྔ་དང་ལྡན་ཅིང༌། འཆད་རྩོད་རྩོམ་འཛིན་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་དང་བཅས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་རྒྱས་ཤིང༌། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གོ་
འཕང་མངོན་དུ་བྱས་པར་བསྒོམ་མོ། །མཐར་ནི་སྣོད་བཅུད་རང་ལ་བསྡུ། ཐིག་ལེ་དང་ཕྱག་མཚན་ལ་ཡང་མས་རིམ་གྱིས་སྤྱི་བོར་ཐིམ། རང་ལུས་ཀྱང་སྤྱི་བོའི་ཕྱག་མཚན་ལ་ཐིམ། དེ་འཇའ་འོད་དུ་ཡལ་ནས། ནམ་མཁའ་

393

༄༅། །གང་བར་བསམ་ལ་དམིགས་མེད་ཀྱི་ངང་ལ་བཞག་གོ །དེ་ནི་གསུང་ལོངས་སྐུར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཁྲིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། མངོན་བྱང་ལྔས། རང་ཉིད་འཇམ་དབྱངས་གསལ་བར་བསྒོམ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པ་ལས། པད་ཉི་རོའི་སྟེང་དུ། རང་ཉིད་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་སྐུ་མདོག་མཐིང་ནག་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས། ཞབས་གཡས་བརྐྱང་གཡོན་བསྐུམ་པ། མི་མགོ་དང་རུས་པས་བརྒྱན་པ། ལིང་ག་གྱེན་ལ་འགྲེང་བ། གསུས་
ཁྱིམ་ཆེ་བ། ཕྱག་གཉིས་ཐུགས་ཀར་གྲི་གུག་ཐོད་ཁྲག་བསྣོལ་ཐབས་སུ་འཛིན་པ། ཞལ་མ་ཧེ་རབ་ཏུ་ཁྲོས་པའི་གདོང་པ་ཅན། ལྗགས་འདྲིལ་ཞིང་མཆེ་བ་གཙིགས་པ། སྤྱན་གསུམ་དམར་ཞིང་གཡོ་བ། རྭ་རྣོན་པོ་སྔོ་
ཟངས་ཟངས་པ་ལ་རུས་པའི་རྒྱན་དྲུག་ཁྲོལ་བ། དབུ་སྐྲ་ཁམ་སེར་གྱེན་དུ་འཁྱིལ་བའི་དབུས་སུ། འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་ཞི་བའི་ཚུལ་ཅན། སྐུ་སྟོད་ལ་གླང་ཆེན་གྱི་སྟོད་གཡོགས་ཅན་སྦྲུལ་ནག་རབ་
ཏུ་འཇིགས་པས་སེ་རལ་ཁར་བརྒྱན་ཅིང༌། མི་མགོ་ལྔ་བཅུས་དོ་ཤལ། ཐོད་སྐམ་ལྔ་དང་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་ལ་བརྒྱན་པ། གཞན་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་དང་རུས་པའི་རྒྱན་དྲུག་གིས་བརྒྱན་པ། ཧ་ཧ་དང་ཧཱུྃ་ཧཱུྃ་གི་གད་རྒྱངས་

འབྲུག་ལྟར་སྒྲོགས་ཤིང༌། སྲིད་པ་གསུམ་པོ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིགས་པར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེའི་སྤྱི་མགྲིན་སྙིང་ཁ་ལྟེ་བ་གསང་གནས་ལྔར་པད་ཉིའི་སྟེང་དུ། ༀ་ཨཱཿ ཧཱུྃ་ཏྲཱཾ་ཧྲཱིཿ ལྔ་ཞུ་བ་ལས་བྱུང་བའི་
སྐུའི་ དྲུག ཁྲིད།

394

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་གཏི་མུག་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དཀར་པོ་སྤྱི་བོར། འདོད་ཆགས་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དམར་པོ་མགྲིན་པར། ཞེ་སྡང་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ནག་པོ་སྙིང་ཁ། སེར་སྣ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་སེར་པོ་ལྟེ་བ། ཕྲག་དོག་གཤིན་རྗེ་
གཤེད་ལྗང་ཁུ་གསང་གནས་རྣམས་སུ་བསྐྱེད་དེ། དེ་དག་གཙོ་བོའི་ཆ་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ལ། ཕྱག་གཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོས་མཚན་པའི་གྲི་གུག་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་པདྨ། རྡོ་རྗེ་དང༌། ནོར་བུ། རྒྱ་གྲམ་གྱིས་

མཚན་པའི་གྲི་གུག་འཛིན་པར་བསྒོམ་པའི་སྙིང་ཁར་པད་ཉིའི་སྟེང་དུ། འཁོར་ལོ། པདྨ། རྡོ་རྗེ། ནོར་བུ། རལ་གྲི་ལྔ། ༀ་ཨཱཿ ཧཱུྃ་ཏྲཱཾ་ཧྲཱིཿ ལྔས་མཚན་པ་ལས། འོད་ཟེར་དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྗང་ཁུ་ལྔ་འཕྲོས། ཕྱོགས་བཅུའི་

སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་མཆོད། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་རྒྱས་པར་བྱས། སླར་ཕྱོགས་བཅུའི་རིགས་དྲུག་རྣམས་ལ་ཕོག །རིགས་དྲུག་གི་གཏི་མུག །འདོད་ཆགས། ཞེ་སྡང༌། ང་རྒྱལ། ཕྲག་
དོག་ལྔ་སྦྱངས། གཏི་མུག་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དང༌། འདོད་ཆགས་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དང༌། ཞེ་སྡང་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དང༌། ང་རྒྱལ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དང༌། ཕྲག་དོག་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། ཆོས་དབྱིངས་

ཡེ་ཤེས། སོར་རྟོགས། མེ་ལོང༌། མཉམ་ཉིད། བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་པར་བསྒོམ་ལ་རླུང་ཕྱིར་གཏོང༌། ཚུར་བསྡུས་པའི་ཚེ། དེ་དག་གི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཐམས་ཅད་སྐུ་ལྔ་ཡེ་

395

༄༅། །ཤེས་མཁྱེན་བརྩེ་མཐུ་སྟོབས་ཐམས་ཅད། འོད་ཟེར་དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྗང་ཁུའི་དབྱིབས་ཅན་དུ་བསྡུས་ནས། སྤྱི་མགྲིན་སྙིང་ཁ་ལྟེ་བ་གསང་གནས་ལྔར་ཐིམ་པར་བསམ་ལ། རང་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་

ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་སྐུ་ལྔ་ཡེ་ཤེས་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་པ་མཐུ་སྟོབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཞུགས་པས། རང་ཉིད་གཤིན་རྗེ་གཤེད་རིགས་ལྔའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་གྱུར་པར་བསྒོམ་ལ་རླུང་བུམ་པ་ཅན་བཟུང་སྐབས་
སུ་མཚན་སྔགས་སམ། ༀ་ཡ་མ་རཱ་ཛ་ཧཱུྃ་ཕཊ། ༀ་ཧྲཱིཿ ཥྚིཿ ཝི་ཀྲ་ཏཱ་ན་ན་ཧཱུྃ་ཕཊ། ཅ  ེས་སྙིང་པོའམ། སྔགས་རིང་ཡང་བགྲང་ངོ་གསུངས། མཐར་གསང་གནས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལྟེ་བར་ཐིམ། དེ་སྙིང་གར་ཐིམ། དེ་
མགྲིན་པར་ཐིམ། དེ་སྤྱི་བོར་ཐིམ། དེ་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཡལ་བ་ལྟར། གསལ་སྟོང་མཐའ་དབུས་མེད་པ། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བྲལ་བ་ཉི་མ་ཕྱེད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟར། གསལ་སྟོང་སྤྲོས་པ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བའི་ངང་ལ་སེམས་མ་བཅོས་པར་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ། །དེ་ནི་ཐུགས་འཇིགས་བྱེད་རིགས་ལྔ་བསྒོམ་པའི་ཁྲིད་ཀྱི་རིམ་པའོ། །གཉིས་པ་དོན་དམ་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཞི་གནས། ལྷག་

མཐོང༌། ཟུང་འཇུག །འཕོ་བ། བར་དོའོ། །དང་པོ་ཞི་གནས་ལ་ཡང་དོན་གསུམ་སྟེ། མཚན་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཞི་གནས་དང༌། རྟོག་པ་ལ་སེམས་གཏད་པའི་ཞི་གནས་དང༌། རྟོག་མེད་དུ་འཇོག་པའི་ཞི་གནས་དང་གསུམ་མོ། །

སྐུའི་ བདུན། ཁྲིད།

396

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་ལ་སེམས་བཟུང་བ་དང༌། ནང་ལ་སེམས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མ་དག་པ་དང་དག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་པར་བྱས་ལ། རང་གི་མདུན་དུ། ཀ་བ། བུམ་

པ༑ མར་མེ། ཤིང་བུ། རྡེའུ་ལ་སོགས་པ་གང་མཐོང་བའི་མཚན་མ་ཞིག་ལ། ལུས་གནད་ལྟ་སྟངས་དང་བཅས་པས་སེམས་བཟུང༌། དེ་ལ་ཡེངས་སུ་ཡང་མི་འཇུག །རྟོག་པ་ཡང་མི་འགྱེད་པར། དེ་ཐོག་ཏུ་ལྷོད་དེ་གློད་ལ་མ་
བཅོས་པར་རྟོག་མེད་དུ་བཞག །དེ་ལ་བྱིང་རྒོད་བྱུང་ན་སྟེང་འོག་དང་གཡས་གཡོན་དུ་སེམས་འཛིན་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དག་པ་རྒྱལ་བའི་སྐུ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ནི། རང་གི་མདུན་དུ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་
གཟུགས་བཞག་པའམ། མེད་ན་བསྒོམ་ལ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡང་མི་སྤྲོ། ཡེངས་སུ་ཡང་མི་འཇུག །དེ་ཐོག་ཏུ་མ་ཡེངས་ཙམ་དུ་གློད་ནས་འཇོག་པ་ནི་དག་པ་རྒྱལ་བའི་སྐུ་ལ་སེམས་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནང་ན་སེམས་
འཛིན་པ་ལ་གཉིས། མ་དག་པ་དང་དག་པའོ། །དང་པོ་མ་དག་པ་ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་བཟུང་བ་ནི། རང་གི་སྙིང་ཁར་ཐིག་ལེ་དུད་ཁ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་སྲན་འབྲུ་ཙམ་ཞིག་བསྒོམ་ལ། དེ་ལ་ཡེངས་སུ་ཡང་མི་འཇུག་རྟོག་པ་
ཡང་མི་འགྱེད་པར་སེམས་བཟུང་ངོ༌། །གཉིས་པ་དག་པ་རྒྱལ་བའི་སྐུ་ལ་སེམས་བཟུང་བ་ནི། རང་གི་སྙིང་ཁར་པད་ཉིའི་སྟེང་དུ་འཇམ་དབྱངས་སྐུ་ཚོན་གང་བ་ལ་སེམས་བཟུང་ངོ༌། །དེ་ལ་ཡེངས་སུ་ཡང་མི་འཇུག་

397

༄༅། །རྟོག་པ་ཡང་མི་འགྱེད་པར་མ་ཡེངས་ཙམ་དུ་སེམས་བཟུང་ངོ༌། །གཉིས་པ་རྟོག་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐོལ་གྱིས་སྐྱེས་པའི་དུས་ངོས་བཟུང་ནས། རྟོག་མེད་ཀྱི་མིག་གིས་ལྷང་ལྷང་བལྟས་
པས་འཛིན་མེད་དུ་ཞིག་ནས། རང་རིག་གསལ་སྟོང་ཡུལ་མེད་དུ་གསལ་གསལ་འཆར་བར་འགྱུར། རྣམ་རྟོག་གང་སྐྱེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཏད་ནས། རང་ངོ་རང་གིས་ཤེས་པར་བྱས་ལ་བསྐྱང་ངོ༌། །དེ་ནི་རྟོག་པ་ལ་སེམས་
བཟུང་བའོ། །གསུམ་པ་མི་རྟོག་པ་ལ་སེམས་བཟུང་བ་ནི། ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་པར་བྱས་ལ། མིག་ནམ་མཁར་གཏད་དེ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་གྱི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་འགྲུལ་ཐམས་ཅད་རྦད་ཆོད་ལ་གཏོང་
ལ༑ ཡིད་ལ་ཅི་ཡང་མི་བསམ་པར་སྟོང་གསལ་མཐའ་དབུས་མེད་པར། སེམས་ཉིད་མ་བཅོས་པ་རྟོག་མེད་དུ་གསལ་ལེ་ཧྲིག་གེ་བར་མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ། །དེས་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་རྒྱུའི་ལྷག་མཐོང་སེམས་ལ་རྣམ་པར་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་པ་ནི། བདག་གི་སེམས་འདི་གང་ནས་བྱུང་ཞིང་གང་དུ་གནས། གང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་
ཞེས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟག་ཅིང༌། འབྱུང་བ་ལྔ་རང་ལུས་ལ་སྐྱེས་སམ་འཆིའམ་སྙམ་དུ་བརྟག །གཞན་ཡང་སེམས་ལ་ཁ་དོག་དཀར་དམར་སྔོན་སེར་ལྗང་ཁུ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་ཡོད་པ་ཞིག་གམ།

སྐུའི་ བརྒྱད། ཁྲིད།

398

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

འོན་ཏེ་མེད་པ་ཞིག་སྙམ་དུ་བརྟག་ཅིང་དཔྱད། གང་དུ་བདག་གི་སེམས་ནི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའི་དབྱིབས་སམ། ཟླུམ་པོ། གྲུ་བཞི། ཟླ་གམ། གྲུ་གསུམ། ནར་མོ། འཇོང་མོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་
ཡིན་ནམ། གཅིག་ཡིན་ནམ། དུ་མ་ཡིན་སྙམ་དུ་བརྟག །སེམས་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་ཞིག་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེམས་ཡིན་ཞེས་བརྟག །གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྣང་བ་ལས་སེམས་བྱུང་ངམ། འོན་ཏེ་
སེམས་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྣང་བ་བྱུང་སྙམ་དུ་བརྟག་ཅིང་དཔྱད། སླར་བརྟག་མཁན་གྱི་སེམས་ལ་ཡང་སེམས་ཀྱིས་བརྟག་ཅིང་དཔྱད། སེམས་དེ་ཉིད་ཡོད་པ་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་མེད་པ་ཞིག །གསལ་བ་ཞིག་གམ། འོན་
ཏེ་མི་གསལ་བ་ཞིག །བདེ་བ་ཞིག་གམ་འོན་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་བ་ཞིག །རྟག་པ་ཞིག་གམ་འོན་ཏེ་མི་རྟག་པ་ཞིག །སྣང་བ་ཞིག་གམ་འོན་ཏེ་མི་སྣང་བ་ཞིག །རིག་པ་ཞིག་གམ་འོན་ཏེ་མ་རིག་པ་ཞིག །བདག་ཡོད་པ་ཞིག་

གམ་བདག་མེད་པ་ཞིག་ཅེས་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་དུ་གཞུག་གོ །དེའི་ཚེ་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བྲལ་བ། ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ། རིག་པ་འགག་མེད་
ཅིར་ཡང་འཆར་ཞིང་སྣང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རོ་མཉམ། གནས་པ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པར་རོ་མཉམ་ཞིང༌། བརྟག་ཅིང་དཔྱད་པས་གསལ་རིག་སྣང་སྟོང་གཉིས་དབྱེར་མེད་པ་བློ་འདས་ནམ་མཁའ་

399

༄༅། །ལྟ་བུའི་དོན་མཐོང་ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ་ཞེས་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟེང་ན་ཚང་བར་ངོ་སྤྲད། གཉིས་པ་ལམ་གྱི་ལྷག་མཐོང་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་སོ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་

ངོ་སྤྲོད་ཅིང་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཉིད་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་འཛིན་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་མཚན་མའི་གཟུང་འཛིན་ལས་གྲོལ་ཞིང༌། མཐོང་བྱ་མཐོང་

བྱེད་དང་བྲལ་བ། ངོ་བོ་སྟོང་པ་རང་བཞིན་གསལ་བ། རྣམ་པ་འགག་མེད་ཀྱི་རིག་པ་དུ་མར་གསལ་ཞིང་སྣང་བ། བཅོས་བསླད་མ་བྱས་པས་མ་བཅོས་པ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བས་ས་ལེ་བ། རང་ངོ་རང་གིས་

ཤེས་པས་ཧྲིག་གེ་བ། རྣམ་རྟོག་གཟུང་འཛིན་གྱིས་མ་གོས་པས་རྗེན་ནེ་བ། གང་ཡང་མི་བསྒོམ་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་བྲལ་བ། སེམས་ཉིད་ལ་བཟོ་བཅོས་མ་བྱས་པས་ལྷུག་པ། གང་ཤར་ངོས་བཟུང་དང་བྲལ་བས་འཛིན་
མེད༑ འཛིན་མེད་རང་བབ་ཏུ་རང་ལུགས་མ་བཅོས་པར་འཇོག་པས་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ། རྣམ་རྟོག་ལུ་གུ་རྒྱུད་ཉིད་དུ་མི་འཇུག་པས་སོ་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷག་མཐོང་གི་དངོས་གཞིར་ཉམས་སུ་བླང་བྱར་ངོ་སྤྲད་དོ། །གསུམ་
པ༑ མཐར་ཐུག་གི་ལྷག་མཐོང་ཞི་ལྷག་ཟུང་འཇུག་ཏུ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་སྟེ། སེམས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བྲལ་བ། གསལ་རིག་སྟོང་གསུམ་དབྱེར་མེད་པ་མ་བཅོས་པའི་ངང་ལ་འཇོག་པ་ནི་ཞི་གནས། དེའི་རང་

སྐུའི་ དགུ། ཁྲིད།

400

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

བཞིན་མཐོང་ཞིང་ཤེས་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན། དེ་ཡང་སེམས་ཉིད་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འཇུག་སྟེ། སེམས་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པས་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། འགག་པ་མེད་པས་ཆད་
པའི་མཐའ་དང་བྲལ། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། རྩལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་སུ་ཤར་བས་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གནས་པས་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། སྣ་

ཚོགས་དུ་མར་རིག་ཅིང་གསལ་བས་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། དེས་ན་རྟག་ཆད་མཚན་འཛིན་ལས་འདས་པ། གསལ་རིག་སྟོང་གསུམ་དབྱེར་མེད་པ་ཟུང་འཇུག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་
གིས་རང་ལ་ཅེར་གྱིས་བལྟས་པའི་ཚེ། གཟུང་འཛིན་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ངང་ལ་གནས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །བླ་མའི་
མོས་གུས་ལ་སེམས་གནས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཡིན་ལ། དེའི་ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་བློ་འདས་སུ་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །བསྐྱེད་རིམ་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་ལ་སེམས་གནས་པ་ཞི་གནས། ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བྲལ་
བར་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གནས་པ་ཞི་གནས། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །ཐབས་བསོད་ནམས་ཀྱི་

401

༄༅། །ཚོགས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སེམས་གནས་ཤིང་དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །གཞན་དུ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་གནས་ཤིང་དེ་ཉིད་ཞེན་མེད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ལྷག་
མཐོང༌། སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་སྣང་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་སྣང་སྟོང་དབྱེར་མེད་ལ་སེམས་གནས་ཤིང༌། དེ་དག་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་མེད་ཆུ་ཟླ་ལྟར་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །བཅོས་བསླད་དང་བྲལ་བའི་རིག་པ་སོ་མ་ལ་སེམས་
གནས་ཤིང༌། བདག་མེད་རིག་སྟོང་ཡུལ་མེད་དུ་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །མདོར་ན་ཆུ་ཟླ་དང་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཅ་ལྟར་སྣང་བ་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་པ་མེད། སྟོང་པ་ལས་གཞན་པའི་སྣང་བ་མེད། དེས་
ན་སྣང་སྟོང་སྐྱེ་མེད་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཤར་བ་ལྟར་རྟོགས་ནས། དེའི་ངང་ལ་གནས་ཤིང༌། སེམས་ཉིད་རང་ངོ་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་སྟེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འཇུག་གོ །དེ་ནི་སེམས་ཉིད་སྐུ་གསུམ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡེ་ནས་
བཞུགས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་འཛིན་མཐའ་དག་སངས་ནས་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པས། སངས་རྒྱས་ཞེས་ཏེ་དེ་ཉིད་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དུག་ལྔ་དག་པས་འཇམ་དཔལ་ཞེས་བྱའོ། །ཞི་ལྷག་
ཟུང་འཇུག་གི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པས་དཔལ་ཞེས་བྱ་ལ། གཞོན་ནུའི་གཟུགས་སྐུ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ་དང༌། ཆོས་སྐུ་ལ་སྐྱེ་འཆི་མེད་པའོ། །དེ་ཉིད་སེམས་ཉིད་སྐུ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་ཡེ་ནས་བཞུགས་པའི་

སྐུའི་ བཅུ། ཁྲིད།

402

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

དོན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་དང་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་རྫོགས་པར་ངོ་སྤྲད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་འཆི་ཁ་འཕོ་བའི་གདམས་ངག་ལ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་སྦྱོང་
བ༑ གཉིས་པ་ལས་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་འཇམ་དབྱངས་སུ་བསྐྱེད་པའི་གནས་ལྔར། འཇམ་དབྱངས་རིགས་ལྔ་བསྐྱེད་པའི་འོད་ཟེར་སྤྲོ་བསྡུ་བྱ། དེ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་འཇམ་དབྱངས་ཐིག་ལེ་ལྗང་ཁུར་ཞུ་
ནས་ལྟེ་བའི་འཇམ་དབྱངས་ལ་ཐིམ། དེ་ཐིག་ལེ་སེར་པོར་གྱུར་ནས་སྙིང་ཁའི་འཇམ་དབྱངས་ལ་ཐིམ། དེ་སྔོན་པོར་གྱུར་ནས་མགྲིན་པའི་འཇམ་དབྱངས་ལ་ཐིམ། དེ་དམར་པོར་གྱུར་ནས་སྤྱི་བོའི་འཇམ་དབྱངས་ལ་ཐིམ། དེ་
དཀར་པོར་གྱུར་ནས་ཚངས་བུག་རྒྱ་མཐོངས་ཁ་བྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་ནས་དོན་ནས། སྟེང་གི་ནམ་མཁར་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་པད་ཟླ་བརྩེགས་པའི་སྟེང་དུ་འཇམ་དབྱངས་གནས་པའི་ཐུགས་ཁར་འཁོར་ནས། སླར་སྤྱི་བོ་ནས་
མར་ཞུགས་ནས་རང་རང་གི་གནས་སུ་འཇམ་དབྱངས་རིགས་ལྔར་གྱུར་པར་བསྒོམས་ནས་རླུང་འཛིན་ཅིང་སྦྱང་ངོ༌། །གཉིས་པ་ལས་ལ་སྦྱར་བ་ནི། འཆི་རྟགས་ཚང་བའི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཞེན་ཆགས་ཐམས་ཅད་སྤང་ལ།
འཇམ་དབྱངས་རིགས་ལྔ་ཐིག་ལེ་ལྗང་སེར་སྔོན་པོ་དམར་པོ་དཀར་པོ་ལྔར་གྱུར་པ་གསང་གནས་ནས་ཡར་རིམ་པ་ལྟར། ལྟེ་བ་སྙིང་ཁ་མགྲིན་པ་སྤྱི་བོའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ། དེ་ཚངས་བུག་ནས་ཐོན་ནས་ནམ་མཁར་ཡལ་ཏེ།

403

༄༅། །ནམ་མཁའ་ཐམས་ཅད་འཇའ་ཚོན་གྱིས་ཁྲིགས་ཀྱིས་ཁེངས་པར་བསམ་ལ། མི་དམིགས་པའི་ངང་ལ་བཞག་གོ །དེ་ནི་འཕོ་བ་འཇའ་ཚོན་མ་ཞེས་བྱའོ། །བཞི་པ་བར་དོའི་ཁྲིད་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་སྦྱང་
བ་ནི། བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྦྱང་བའོ། །དེ་ཡང་འདུན་པ་ནི། བདག་ཤི་བ་ཡིན། འདི་བར་དོ་ཡིན། བར་དོའི་ལུས་ལ་བདེན་པ་མེད་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ལ། ཕྱི་སྣོད་ཐམས་ཅད་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞིང་གི་

བཀོད་པར་བསྒོམ། རང་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཇམ་དབྱངས་སུ་བསྒོམ། གནས་ལྔར་རིགས་ལྔ་བསྐྱེད་ལ་འོད་ཟེར་སྤྲོ་བསྡུའི་ཁྲིད་ལྟར་བསྒོམ། མཐར་དེ་དག་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ཆུ་ཟླ་ལྟར་གསལ་སྟོང་སྐྱེ་མེད་བློ་
འདས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ངང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ནི་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འཆི་བའི་ཚེ་ས་ཆུ་ལ་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་ལུས་ལྕི། ཆུ་མེ་ལ་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་ཁ་སྣ་སྐམ། མེ་རླུང་ལ་ཐིམ་

པའི་རྟགས་སུ་དྲོད་མཐའ་ནས་སྡུད། རླུང་ནམ་མཁར་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་ཕྱི་དབུགས་ཆད། ནམ་མཁའ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་དར་གཅིག་བརྒྱལ། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་རིམ་པ་ལྟར་ནང་རྟགས་འཆར་བ་

ནི༑ དུ་བ། སྨིག་རྒྱུ། མེ་ཁྱེར། མར་མེ། སྤྲིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་འཆར་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཕ་ལས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཐུར་དུ་ལྷུང་བས་དཀར་ལམ་འབྱུང༌། མ་ལས་ཐོབ་པའི་རཀྟ་གྱེན་དུ་འདྲིལ་བས་དམར་

སྐུའི་ བཅུ་གཅིག་བྱོན། ཁྲིད།

404

མ་ ཁྲིད་ཐོར་བུ་བའི་སྐོར། པ།

ལམ་འབྱུང༌། སྙིང་ཁར་དབུ་མའི་ནང་དུ་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་ནོར་རྒྱལ་གྱི་རླུང་དང་བཅས་པ་དབུ་མར་ཞག་གཅིག་བར་དུ་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ངང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་རང་ངོ་ཤེས་ན་སྐད་ཅིག་གཅིག་
གིས་རྫོགས་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་སྲིད་པ་བར་དོ་ལ་འཕོས་ན། སྣང་བ་ཐམས་ཅད་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པར་བསྒོམ། བདག་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཇམ་དབྱངས་སུ་བསྒོམ། བདག་གི་

གནས་ལྔར་རིགས་ལྔ་བཀོད་ལ་འོད་ཟེར་སྤྲོ་བསྡུ་བྱ། སྒྲ་ཐམས་ཅད་སྔགས་སྒྲར་བསྒོམ། དྲན་རྟོག་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྐུ་སྐྱེ་མེད་དུ་རང་ངོ་ཤེས་པར་བྱ། འོག་མིན་ནམ་བདེ་བ་ཅན་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་འགྲོ་བའི་འདུན་པ་ཡང་

ཡང་བཏང༌། དེར་བར་དོར་འཇམ་དབྱངས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འགྲུབ་ནས། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་ཞིང་ཁམས་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །དགེ་བའི་ནོར་འཛིན་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་མཐུས། །ཨུཏྤལ་རྣམ་རོལ་ས་བཅུ་རབ་རྫོགས་ནས། །མཚུངས་མེད་བཅོམ་ལྡན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལྟར་བུར། །བདག་ཀྱང་འགྲོ་བའི་མགོན་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག །བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་སྐུའི་ཁྲིད་ཀྱི་རིམ་པ། ཤེས་རབ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ།
ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ། མན་ངག་སྙན་བརྒྱུད་དུ་གནས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྗེད་པར་ཕོངས་པའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་པ་འོད་དཔག་རྡོ་རྗེས་ཡི་གེར་བཀོད་པ་རྫོགས་སོ། །དགེའོ།། །།